

**KASIM 2013 VE ÖNCESİ TARİH BASKILI
TİCARET HUKUKU
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

1. Sayfa xiv ve xv “Kısaltmalar” cetvelindeki düzeltmeler aşağıda şekilde daire içinde gösterilmiştir.

İMKB	:	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (Borsa İstanbul)
MarKHK	:	556 Sayılı Markaların Korunmasına İlişkin KHK
SPK	:	Sermaye Piyasası Kurulu
TSY	:	Ticaret Sicili Yönetmeliği

2. Ünite 1, Sayfa 4, “Gelir Düzeyine Göre Esnaf İşletmesi-Ticari İşletme Ayrımı” başlığı altında 9. satırdaki “düzeyine” kelimesi “düzeyi” olarak aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

... Böyle olunca, gelir düzeyi yönünden esnafı tacirden ayırabilmek için net bir ölçüte gereksinim vardır.

3. Ünite 1, Sayfa 5, “Bağımsızlık” başlığı altında 4. satırdaki “mümeyyiz” kelimesi “sezgin (ayırım gücüne sahip)” olarak aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

... Aynı şekilde, ticari temsilci, pazarlamacı ve işletmeyi sezgin (ayırım gücüne sahip) küçük veya kısıtlı adına işleten yasal temsilci, bağımsız bir işletme sahibi olmadığı için tacir değildir (TTK m.13). ...

4. Ünite 1, Sayfa 7, 1. paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Çeşitli kanun maddelerinde şubeye değinilmiş olmasına rağmen (TTK. m.40/3-4, 48, 371/3, ayrıca BK. m. 549), TTK, şubenin tanımına ve unsurlarına yer vermemiştir. Bununla birlikte, TTK. hükümleri ve özellikle ticaret sicil uygulaması açısından esas alınabilecek bir şube tanımlaması, TSY. m.118/1’de yapılmıştır : “Bir ticari işletmeye bağlı olup ister merkezinin bulunduğu sicil çevresi içerisinde isterse başka bir sicil çevresi içerisinde olsun, bağımsız sermayesi veya muhasebesi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kendi başına sınai veya ticari faaliyetin yürütüldüğü yerler ve satış mağazaları şubedir”.

Başka bazı düzenlemelerde şube tanımı ve ölçütlerine değinilmiş (bkz. 5174 Sayılı TOBB ile Odalar ve Borsalar K. m.9; 5411 Sayılı Bankacılık K. m.3) ise de, özetle, bu hükümlerin kendi özel uygulanma alanları açısından geçerli olduğu, TTK. uygulaması açısından da geçerlilik taşıyan genel düzenlemeler olmadığı söylenebilir.

5. Ünite 1, Sayfa 7, “Dikkat” metnine son cümleden sonra aşağıdaki şekilde yazı eklenmiştir.

Yönetim ayrılığı sonucu olarak, şubenin hesap ve defterleri merkezden ayrıdır. Ancak bu, muhasebenin merkezde tutulmasına ve defterlerin merkezde bulunmasına engel oluşturmaz. Bu arada, şube için ayrı bir sermaye tahsis edilmesinde kural olarak zorunluluk bulunmadığı (istisna, Serbest Bölgeler Kanunu m.13), tacirin isterse şube için bir sermaye ayırabileceği söylenebilir (Yargıtay 1982’de verdiği bir kararda şubeye ayrı sermaye tahsisini zorunlu görmüş, fakat bu karar doktrinde eleştirilmiştir). Ayrıca, 6103 Sayılı Kanun, m.12, merkezi yurt dışında bulunan işletmelerin şubelerinin tescilinde “şubeye ayrılmış sermaye tutarı”ndan söz etmektedir. TSY. m.118 ise, bağımsız sermayesi veya muhasebesi bulunup bulunmadığına bakılmayacağını açıkça vurgulamıştır.

6. Ünite 1, Sayfa 11, “Rehnin Kurulması” adlı başlık aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Rehnin Kurulması ve Sonuçları

7. Ünite 1, Sayfa 12, “Tacir Sıfatının Kazanılması” başlığı altındaki paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Tacir sıfatının kazanılması yönünden, gerçek kişiler, tüzel kişiler, donatma iştiraki ve hâkim teşebbüs şeklinde dörtlül bir ayırım yapılması ve bu sıfatın kazanılma koşullarının ele alınması gerekmektedir:

8. Ünite 1, Sayfa 14, “Donatma İştirakinin Tacir Sıfatı” başlığından sonra “Hâkim Teşebbüsün Tacir Sıfatı” başlıklı konu aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

Hâkim Teşebbüsün Tacir Sıfatı

TTK. m.195, f.1-3, bir ticaret şirketinin diğer bir ticaret şirketi ile ilişkisi konusunda bir takım hâkimiyet ölçütleri getirerek, şirketler topluluğunu düzenlemiş ve hâkim (ana) şirkete doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan (yavru) şirketlerin, ana şirket ile birlikte şirketler topluluğu oluşturacağı, m.195/4’te hükme bağlanmıştır. Fakat, şirketler topluluğunun hâkiminin, merkezi yurt içinde veya yurt dışında bulunan bir teşebbüs olması halinde de, şirketler topluluğuna dair hükümler uygulanacak ve hâkim teşebbüsü tacir sayılacaktır (TTK. m.195/5). Bu hüküm kapsamında gerçek kişilerin, özel veya kamu hukuku tüzel kişilerinin, hatta tüzel kişiliğe sahip olmayan oluşumların hâkim teşebbüs ve dolayısıyla tacir sayılmaları mümkündür.

Önemle eklemeliyiz ki, TTK’da şirketler topluluğunu oluşturacak şirketler için asgari sayı öngörülmemiş iken, TSY. m.105/1, bir şirketler topluluğunun, bir ticaret şirketi ile buna doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan en az iki ticaret şirketinden oluşacağını düzenlemiştir; “ticaret şirketi olmayan bir teşebbüse, doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan ticaret şirketleri sayısının ikiye aştığı durumlarda da Kanunun 195 inci maddesinin beşinci fıkrası anlamında şirketler topluluğu meydana gelir ve teşebbüs, topluluğun hâkimi olur” hükmüne yer vermiştir.

9. Ünite 1, Sayfa 18 “Malın Ayıplı Olması Hâlinde Alıcının Yükümlülükleri” başlığı altındaki 3. paragrafın ilk cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Tüketicinin ayıplı maldan doğan seçimlik hakları bakımından paralel bir düzenleme, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’da yer almaktadır (TKHK. m.11). Satıcı tacir olmasına rağmen tüketiciye yapılan satışlarda TTK değil, özel hüküm olması itibarıyla TKHK hükümleri uygulanacaktır.

10. Ünite 1, Sayfa 21 son paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

TTK.m.7/2 hükmüne, tüketici kefillerinin korunması yönünden istisna getiren düzenlemelerden birisi TKHK’nın 4/6 ncı maddesinde yer almaktadır. Bu düzenlemeye göre, “Tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar, her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılır”. Benzer bir hüküm, banka kartı veya kredi kartı hamillerinin kefil yönünde BKKK’nın 24 üncü maddesinde mevcuttur.

11. Ünite 1, Sayfa 21 “Ticari İşlerde Teselsül Karinesi” başlığı altındaki 2. paragrafta 3. satırdan itibaren cümle çıkarılarak paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ticari borçlarda ise taraflar aksini kararlaştırmamışlarsa müteselsil sorumluluk vardır. Bu hükmün amacı, kredi düzeninin ve ticari hayatta güvenin korunmasıdır.

12. Ünite 1, Sayfa 23 2. paragraf 6. satırdan başlayan “TC. Merkez Bankasının belirlediği avans faiz oranı 01.01.2012 tarihinden itibaren uygulanmakta olup, bu oran yıllık %17.75’tir.” cümlesi çıkarılarak paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Temerrüt faizi oranına dair FK m. 2 uyarınca, bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlu, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, FK m.1’de belirtilen oran üzerinden faiz isteyebilir. FK m.2/2 uyarınca, Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı FKm.1’deki miktardan fazla ise, arada sözleşme olmasa bile ticari işlerde temerrüt faizi bu oran üzerinden istenebilir. Böylece, ticari işlerde, adi işlerdekinden daha yüksek oranda temerrüt faizi talep edilebilir. Hükmün sözünden de anlaşıldığına göre bu yüksek oranın ticari işlerde uygulanması için şüpheye yer vermeyecek şekilde talep edilmesi şarttır. Aksi takdirde, örneğin yasal faiz istenmesi hâlinde, avans oranı değil, adi işlerdeki oran uygulanacaktır.

13. Ünite 1, Sayfa 24 “Özel Kanun Hükümleri Gereği Ticari Sayılan Davalar” başlığı altındaki paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Özel bazı kanunlar, düzenledikleri hususların ticari dava konusu olacağını veya ticaret mahkemesinde görüleceğini açıkça düzenlemiştir. Örneğin: Kooperatifler Kanunu’na dayanan davalar (KoopK. m.99), İflas davası (İİK. m.154) ve ticari işletme rehninden doğan davalar (TİRK. m.22) gibi.

14. Ünite 1, Sayfa 25 “Ticari Davaların Görülebileceği Yerel Mahkemeler” başlığı altında 2. paragraf 5. satırdaki “mahkemeleri” kelimesi “mahkemeleri” olarak aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Aksine özel bir hüküm bulunmayan hâllerde, ticari davalar, eğer Ticaret Mahkemesi varsa orada; yoksa Asliye Hukuk Mahkemesinde görülür (HMK m.2, TTK m.5/1). Sulh hukuk mahkemeleri ile asliye hukuk (ticaret) mahkemeleri arasında görev ayrımı bulunduğu gibi, asliye ticaret mahkemeleri ile asliye hukuk ve diğer hukuk mahkemeleri arasında da görev ayrımı bulunduğu hükme bağlanmıştır (TTK m.5/3). Asliye ticaret mahkemesi bulunmayan yerlerde, bir ticari davada görev itirazı yapılmamış olması, görevsizlik kararı verilmesini gerektirmez (TTK m. 5/4).

15. Ünite 1, Sayfa 27 “Kendimizi Sınayalım” 3. soru aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

3. Aşağıdakilerden hangisi bir yerin şube sayılmasının sonuçlarından değildir?

- a. Şube, şube olduğunu belirterek merkezin ticaret unvanını kullanır.
- b. Şubenin ticaret unvanına şubeyle ilgili ek yapılabilir.
- c. Ticari temsilcinin temsil yetkisi şubeyle sınırlanabilir.
- d. İşletmenin devri halinde şube devre dahil değildir.
- e. Şubenin işlemlerinden doğan uyuşmazlıklarda şubenin olduğu yerde dava açılabilir.

16. Ünite 1, Sayfa 28 “Kendimizi Sınayalım” 10. sorunun “c” şıkkı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

- c. Vekalet sözleşmesi

17. Ünite 2, Sayfa 33 İlk paragraf satır 5 ve 6’da, 3. paragraf satır 4’te, 4. paragraf satır 2’de ve Yana Çıkmadaki “Tüzük” ifadeleri “Yönetmelik” olarak düzeltilmiştir.

... “Ticaret Sicili Yönetmeliği”nde düzenlenmiş bulunan ticaret sicili de açıklayıcı, kurucu ve kanıtlayıcı işlevler gören genel bir sicildir. ...

... Bu sayede, sicil kayıtlarının elektronik ortamda tutulması, internet yoluyla sicil kayıtlarına rahatlıkla ulaşılması ve ayrıntıları yönetmelik ile belirlenecek şekilde, birçok işlemin internet üzerinden gerçekleştirilebilmesi mümkün kılınmıştır.

TTK m.24/2 uyarınca, sicil kayıtlarının elektronik ortamda tutulabilmesi için usul ve esaslar, bir **yönetmelikte** gösterilecektir. ...

Yönetmelik: Bir kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere kanuna aykırı olmamak şartıyla ve Danıştay incelenmesinden geçirilerek Bakanlar kurulunca çıkarılan yazılı hukuk kurallarıdır.

18. Ünite 2, Sayfa 34 “Sicile Kaydı ve İlânı Gerekli Hususlar” başlığı altında 2. paragraf 7. satırdaki “Tüzük” ifadesi “Yönetmelik”, 4. paragraf 1. satırdaki “TST” ifadesi “TSY” olarak aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

... meğer ki kanunda veya yönetmelikte ilân edilmeyeceğini öngören bir hüküm bulunsun.

Kanunlarda ve TSY’de tescil (ve bazen ayrıca ilân) edileceği gösterilenler dışında kalan hususlar, ticaret siciline tescil ve ilân olunamaz. ...

19. Ünite 2, Sayfa 34 “Sicil İşlemleri” başlığı altında 3. maddedeki “(TST m.9/2)” ifadesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

3. **Terkin:** Mevcut kaydın silinmesidir (TSY m. 28/2). Aşağıda, her defasında tekrardan kaçınmak amacıyla tescil hakkında yapacağımız açıklamalar, tadil ve terkin hakkında da geçerli olacaktır.

20. Ünite 2, Sayfa 35 ilk paragraf 3. satırdaki “(TST m.49-51)” ifadesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ticaret sicili işlemleri, kural olarak talep üzerine yapılır. İstisnaen, ticaret sicili müdürü resen (TTK m.32/4 uyarınca geçici kaydı resen silme gibi) ya da yetkili kurum ve kuruluşun bildirimi üzerine de (TSY m. 21/1, 26 uyarınca iflâsın açılması ve kapanmasında iflâs memurunun bildirimi gibi) hareket edebilir (TTK m.27). Harca tabi işlemlerde tescil anının saptanmasında, harç makbuz tarihi esas alınır; m.34 hükmü saklıdır (TTK m.27/1).

21. Ünite 3, Sayfa 65 “TTK Uyarınca Tutulacak Defterler” başlığı altında 2. paragraf 6. satırdaki cümle aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ticari defterlerin fiziki ortamda tutulması hâlinde, kullanılmaya başlanmadan önce açılış onayları, noter tarafından yapılır. Bu defterlerin izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onayları, defterlerin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar notere yaptırılır. Pay defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla izleyen faaliyet dönemlerinde de açılış onayı yaptırılmaksızın kullanılmaya devam edilebilir. Yevmiye defterinin kapanış onayı, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayı ise, izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılır. Ticaret şirketlerinin ticaret siciline tescili sırasında defterlerin açılış ticaret sicili müdürlükleri tarafından da onaylanabilir. Açılış onayının noter tarafından yapıldığı hâllerde noter, ticaret sicili tasdiknamesini aramak zorundadır (TTK m.64/3).

22. Ünite 4, Sayfa 96 “Sermaye Unsuru” başlığı altındaki 3. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ticaret şirketlerine, ekonomik değer taşıyan her şeyin sermaye olarak konulabileceği kuralının kanunlardan veya uygulamadan doğan istisnaları da vardır. Gerçekten bazı şirket türlerine konulabilecek sermaye konusunda özel düzenlemeler vardır. Örneğin, halka açık anonim ortaklıklarda, halktan toplanan sermayenin nakit olması zorunludur (SerPK m.12/1); bankaların nakit sermaye ile kurulması gerekmektedir (BanK m.7/b); menkul kıymetler yatırım ortaklığı da ancak nakit sermaye ile kurulabilir (SerPK m.49/c).

23. Ünite 4, Sayfa 97 “Affectio Societatis Unsuru” başlığı altındaki 2. cümle aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aslında TBK m.620’de yapılan tanımda bulunmamakta ise de, bu unsur, yukarıda değinilen dört unsura, öğretici tarafından eklenmiştir Söz konusu kavram ile ortak amacı gerçekleştirmek için ortakların birlikte çaba gösterme niyeti kastedilmektedir. Bu unsur şahıs şirketlerinde çok ağırlıklıdır. Çünkü bu şirketlerde ortakların birbirlerini iyi tanımları, güven duymaları ve işbirliği içerisinde çaba göstermeleri gerekir. Oysa sermaye şirketlerinde ve özellikle halka açık anonim şirketlerde bu unsur oldukça zayıflamaktadır.

24. Ünite 4, Sayfa 98 “Ortaklıkların Sınıflandırılması” başlığı altındaki 3. madde aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

3. Kişi (şahıs)/sermaye ortaklığı ayrımı, bir ortaklıkta, ortakların kimlik ve ilişkilerinin mi, yoksa sermayenin mi ilk planda önem taşıdığına dayalıdır. Eski TK’dan farklı olarak yeni TTK’da bu ayrım açıkça düzenlenmiş ve ayrıma bazı sonuçlar bağlanmıştır. TTK m. 124/2’de, kollektif ve adi komandit ortaklıklar şahıs, anonim, limited ve paylı komandit ortaklıklar ise sermaye ortaklığı olarak sayılmıştır. Ayrıca TTK, şirketlerin genel hükümlerinin uygulanması, ortakların kişisel alacaklılarının durumu ve bazı yükümlülükler yönünden bu ayrıma önemli sonuçlar bağlamıştır.

25. Ünite 4, Sayfa 99 ilk paragraf ilk cümle aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ortakların sorumlu olduğu hâllerde de, bu sorumluluk, sınırlı veya sınırsız olabilir. ...

26. Ünite 4, Sayfa 113, 3. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ortaklık Borçlarından Sorumluluk: Şirket borçlarından dolayı şirket, malvarlığı ile sorumludur. Aslında bunun aksi düşünülemez için tanıtımda belirtilmesi de olurdu. Ortakların sorumluluğu ise, taahhüt etmiş bulundukları sermaye payı ile sınırlı ve yalnızca şirkete karşıdır. Ancak istisnai olarak, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun “Limited Şirketlerin Amme Borçları” başlıklı 35 inci maddesine göre; “Limited şirket ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar”.

27. Ünite 4, Sayfa 115, “Yetkileri ve Yetki Sınırları” başlığı altındaki ilk paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Yetkileri ve Yetki Sınırları: TTK. m.616/1’de, öncelikle genel kurulun devredilemez nitelikteki yetkileri sayılmış; TTK. m.616/2’de ise şirket sözleşmesinde öngörüldükleri takdirde genel kurulun devredilemez yetkileri arasına girecek konular belirtilmiştir. Genel kurul, münhasır (yalnızca kendisine özgü) olmayan yetkilerini müdürlere/ yönetim komitelerine bırakılabilir; fakat TTK. m.616’da sayılan münhasır nitelikteki yetkilerini bırakamaz.

28. Ünite 4, Sayfa 118, “Müdürlerin Yükümlülükleri” başlığı altındaki 2. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Müdürlerin Eşit İşlem Yükümlülüğü: Müdürler, ortaklara eşit şartlar altında eşit işlem yaparlar. Bu yükümlülüğe aykırı olarak alınan müdür kararları ise batıldır (TTK. m.644 atfıyla TTK. m.391).

29. Ünite 4, Sayfa 118, “Denetim” başlığı altındaki paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

TTK. m.397’nin beş ve altıncı fıkraları dışında kalan, anonim şirketin denetçiye, denetime ve özel denetime ilişkin hükümleri limited şirkete de uygulanır. (TTK. m.635). Bu nedenle tekrardan kaçınmak için denetçilerle ilgili olarak anonim şirketler kısmında yaptığımız açıklamalarımıza atıf yapmakla yetiniyoruz.

30. Ünite 4, Sayfa 121, “Çıkarılma” başlığı altındaki 2. madde aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

2. Şirket sözleşmesinde öngörülen çıkarma sebeplerinin gerçekleşmesi ile (TTK. m.640/1). Bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliğinin, şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar almasıyla mümkün olacağı, kanunda hükme bağlanmıştır (TTK. m.621/3).

31. Ünite 4, Sayfa 122, “Yan Edim Yükümlülüğü” başlığı ve paragrafı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ek Ödeme ve Yan Edim Yükümlülüğü

TTK. m.537/2’de ortakların şirket borçlarından sorumlu olmayıp sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlü olacakları düzenlenmiştir. Limited şirket ortağına ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü getirilebilmesi için bu hususun şirket sözleşmesinde öngörülmüş olması şarttır.

Ek ödeme yükümlülüğünün şirket sözleşmesinde öngörülmesi ancak şirket esas sermayesi ile kanuni yedek akçeler toplamının şirket zararını karşılayamaması, şirketin bu ek araçlar olmaksızın işlerine gereği gibi devamının mümkün olmaması, şirket sözleşmesinde tanımlanan ve özkaynak ihtiyacı doğuran bir halin gerçekleşmiş bulunması hallerinde istenebilir (TTK. m.603/1). Bu yükümlülük şartların gerçekleşmesi durumunda ortaklara yalnızca şirkete karşı nakdi ödemede bulunma borcu yükler. Bu tutar esas sermaye payının itibari değerinin iki katını aşamaz (TTK. m.603/3). İflasın açılması ile ek ödeme yükümlülüğü muaccel olur (TTK. m.603/2). Ek ödeme yükümlülüğü kural olarak ortağın şirketten ayrılması ile o ortak yönünden muaccel olur. Ancak şirket, ortağın ayrılmasından itibaren iki yıl içinde iflas etmişse bu durumda ayrılan ortak bakımından yüküm devam eder. Ek ödeme yükümlülüğü, halef tarafından yerine getirilmemişse, ortağın sorumluluğu, yükümlülüğü gerçekleştiği tarihte ortağa karşı ileri sürülebile-

ceği ölçüde devam eder (TTK. m.604). Yerine getirilen ek ödeme yükümlülüğünün kısmen veya tamamen geri verilebilmesi için ek ödemeye ilişkin tutarın, serbestçe kullanılabilecek yedek akçeler ile fonlardan karşılanabilir olması şarttır (TTK. m.605).

32. Ünite 4, Sayfa 128, “Kendimizi Sınayalım” 5, 6, 7, 9 ve 10. sorularındaki “Limited Şirket” ifadeleri “Limited Ortaklık” olarak aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

5. Limited ortaklıklarda asgari ve azami ortak sayısı nedir?
6. Aşağıdakilerden hangisi anonim ve limited ortaklıklara sermaye olarak getirilebilir?
7. Limited ortaklıkların asgari sermaye miktarı nedir?
9. Aşağıdakilerden hangisi limited ortaklıklarda müdürlerin yükümlülüklerinden **değildir**?
10. Aşağıdakilerden hangisi limited ortaklıklarda ortakların kişisel haklarından **değildir**?

33. Ünite 5, Sayfa 131, “Anonim Ortaklığının Önemi, Yarar ve Sakıncaları” başlığı altındaki 2. maddenin son cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

2. Asgari bir sermayeyle kurulması mümkün, ortaklarının sorumluluğu sınırlı ve payların devri şahıs şirketlerine oranla kolay ve tek kişi ile kurulması mümkün olduğu için, çok sayıda kişinin bir araya gelmesine ve dolayısıyla çok büyük sermayelerin toplanmasına da elverişlidir. Pay sahibi sayısının 500’ü aşması, şirketin, halka açık anonim ortaklık hükümlerine tabi olmasına (bir başka deyişle sınıf değiştirmesine) yol açar (SerPK. m.16/1).

34. Ünite 5, Sayfa 131, “Anonim Ortaklığın Önemi, Yarar ve Sakıncaları” başlığı altındaki 3. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ayrıca, anonim ortaklığa ilişkin kanun hükümleri, yapılan atıflar nedeniyle diğer bazı ortaklıklarda da uygulanmaktadır ki; bu da ilgili hükümlerin önem ve uygulamasını daha da artırmaktadır. Gerçekten, paylı komandit ortaklıklara dair TTK. 565/2, 567, 569-570; limited ortaklığa dair TTK. 584, 585, 592, 610, 617/3, 622, 629/1, 633, 635, 643-644 ve kooperatiflere dair KoopK. 98, anonim ortaklık hükümlerine **atıflar** içermektedir.

35. Ünite 5, Sayfa 132, “Sermaye Unsuru ve Özellikleri” başlığı altındaki 1. madde aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

1. Kayıtlı sermaye sistemi, anasözleşmede gösterilen alt ve üst limitler arasında, yönetim kurulu kararı ile ve anasözleşme değişikliği usulüne uyulmaksızın sermaye artırımına izin veren bir sistemdir (TTK. 460 vd.). Alt limit, başlangıç sermayesi; üst limit, kayıtlı sermaye ve bu ikisi arasında, fiilen ulaşılan, yani karşılığında pay oluşturulmuş olan rakama da çıkarılmış sermaye denilmektedir (TTK. 332/1-2; SerPK. 3/b,d,l). Bu sistemi benimseyen AŞ’lerde, sermaye artırımı için anasözleşme değişikliği usulüne uymak gerekmemekte; şirketin ihtiyaçları ve piyasa şartları doğrultusunda, yönetim kurulu kararları ile kolayca sermaye artırımını yapılabilmektedir.

36. Ünite 5, Sayfa 135, son paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Örneğin, Bankalar Kanunu’nda (m.7) bankaların; 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda yatırım ortaklıklarının (m.43), ipotek finansman kuruluşlarının (m. 60), varlık kiralama şirketlerinin (m.61), merkezi takas kuruluşlarının (m.77), merkezi saklama kuruluşlarının (m. 80), Sigortacılık Kanunu’nda (m. 3/2) sigorta ve reasürans şirketlerinin; 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu’nda (m.2) “finansal kiralama şirketi”, “faktoring şirketi” veya “finansman şirketi”nin; Umumi Mağazalar Kanunu’nda (m. 2) işletici şirketlerin, Ödünç Para Verme İşleri Hakkında 90 Sayılı KHK.’da (m.12) finansman ve faktoring şirketlerinin anonim ortaklık tipinde olması gerektiği düzenlenmiştir.

Özel hüküm olmayan hususlarda, bu gruptaki anonim ortaklıklar için de, genel hüküm olarak TTK. hükümleri uygulanır.

37. Ünite 5, Sayfa 136, “Halka Açık Olup Olmama” başlığı altındaki 3. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

HAAO'lar da kendi içerisinde, pay senetleri borsada (İMKB'de) işlem görenler (Borsa şirketleri) ve görmeyenler şeklinde ikiye ayrılır. Borsa şirketleri, SerPK. yanında Borsa mevzuatına ve denetimine de tabidirler. Payları borsada işlem görmeyen anonim ortaklıklar, halka açık ortaklık statüsünü kazandıktan sonra en geç iki yıl içinde paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmak zorundadırlar (SerPK. m.16/2). Yeni Kanunun da bazen halka açık olma-ya, bazen ise borsaya kayıtlı bulunmaya sonuçlar bağladığı görülmektedir (Örneğin bkz. m. 332, 346, 360/1, 361, 378, 411, 421/5, 430, 460, 487/1, 493-495 vd., 531, 559, 1527/5 ve 1529 gibi).

38. Ünite 5, Sayfa 148, 7. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ayrıca, SerPK. m. 18/6 hükmüne göre, yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, 6102 sayılı Kanunun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde yönetim kurulu üyeleri ve hakları ihlâl edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde, ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.

39. Ünite 5, Sayfa 153'den Sayfa 154'e devam eden “Kişisel Haklar” başlığı altındaki ilk paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Bunlar, mali nitelik taşımayan ve üyeler için aynı zamanda birer borç (yükümlülük) niteliğinde olan haklardır: YK. toplantılarına, yönetim ve temsile katılma, görüş bildirme, oy kullanma (m. 365), bilgi alma ve inceleme (m. 392), YK toplantısı yapılmasını ve gündeme madde ilave edilmesini talep etme hakkı (m. 392/7), uygulanması kişisel sorumluluğuna yol açabilecek GK. kararlarına karşı iptal davası açma hakkı (m. 446/1,d) ve kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açma hakkı (m. 460/5 ve SerPK. 18/6) gibi.

40. Ünite 5, Sayfa 157, 2. madde aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

2. TTK. uyarınca, kuruluşu ve anasözleşme değişikliği izne tabi bulunan anonim ortaklıkların genel kurul toplantılarında Bakanlığın temsilcisi hazır bulunur; diğer ortaklıklarda, hangi hallerde Bakanlık temsilcisinin bulunacağı ile ilgili usul ve esasları Bakanlık tarafından yayımlanan yönetmelikle belirlenmiştir (m. 407/3, 1527/5; Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik, m.32).

41. Ünite 5, Sayfa 157, “Bağımsız Denetim İle İlgili Mevcut Özel Düzenlemeler” başlığı altındaki ilk paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Son yıllarda, başta ABD. olmak üzere birçok ülkede yaşanan muhasebe yolsuzlukları ve ortaya çıkan ekonomik krizler nedeniyle zarar gören halk, finansal piyasalara güvensizlik duymaya başlamış; bu nedenle özel düzenlemeler yapılmış, üst kurullar oluşturulmuş ve ilgili yasalara tabi ortaklıkların bağımsız denetimlerine ilişkin sıkı bazı önlemler getirilmişlerdir. Bu düzenlemeler, genellikle birbirine paralel kurallar içermektedir. Türk Hukukundan bazı örnekler vermek gerekirse, 6362 sayılı SerPK m. 62 vd, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, m. 15, 33, 36, 39/II ve 93 ve İlgili Yönetmelik, 5684 s.lı Sigortacılık Kanunu m. 18/II, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu m. 21 ve ilgili Yönetmelikler, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 1163 s.lı Kooperatifler Kanunu m. 91 ve 3568 s.lı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ve ilgili ikincil düzenlemeler.

42. Ünite 5, Sayfa 158, “Denetime Tabi Ticaret Ortaklıkları” başlığı altına aşağıdaki şekilde 2. paragraf eklenmiştir.

TTK m.397/5 uyarınca, Bakanlar Kurulu kararı ile getirilen ölçütleri sağlamayan anonim ortaklıklar GTB tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından yayımlanan yönetmelikle düzenlenecek denetim ilkelerine tâbidirler. TTK m.397/6'ye göre, bu denetimin yaptırılmaması halinde, finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmünde sayılacaktır. Yine, Kanun ile TTK.'nın 635 inci maddesi değiştirilmiş, limited ortaklıklar TTK. m.397/5'de belirtilen denetimin dışında bırakılmıştır.

43. Ünite 6, Sayfa 174, 3. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

SerPK. M. 29/5'te, TTK.'nın 411 inci maddesinde azlığa tanınmış bulunan gündeme madde ekletme hakkının, halka açık ortaklıklarda gündem maddelerine ilişkin karar taslaklarının görüşmeye sunulmasını da kapsayacağı belirtilmiştir.

44. Ünite 6, Sayfa 174, “Kayyım” başlığı altındaki paragrafın 3. cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

TTK m.412 dışında, genel hükümler uyarınca da kayyım atanması gündeme gelebilir. Ortaklık yönetim organından yoksun kalmış ve mahkemece, TMK m.426/4 uyarınca yönetim kurulu yerine kayyım atanmış ise, kayyım da toplantı çağrısı yapabilir. Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik, m.9/5; (ayrıca bkz. m.36/1,ç) uyarınca da, herhangi bir nedenle organsız kalan şirketlerde ve ayrıca azlık pay sahiplerinin, genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin talebinin yönetim kurulu tarafından reddedilmesi veya yedi iş günü içerisinde olumlu cevap verilmemesi üzerine Kanunun 412 nci maddesi gereğince genel kurul mahkemece atanmış kayyımlar tarafından toplantıya çağrılabilir.

45. Ünite 6, Sayfa 174, “Çağrılı Genel Kurul” başlığı altındaki paragrafın son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir çağrı (davet) üzerine yapılacak toplantılarda çağrı şekli, m. 414'de belirlenmiştir. Davet ilânı, anasözleşmede gösterilen şekilde ve TTSG'de yayımlanacak ilân ile yapılır. TTK m.414'de ilânın ayrıca şirketin internet sitesinde de yer alacağı belirtilmiştir. Ancak, 6335 Sayılı Kanun'un 34'üncü maddesi ile TTK m.1524 tamamen değiştirilmiş ve internet sitesi oluşturma zorunluluğu, TTK m.397/4 uyarınca denetime tabi sermaye şirketleri ile sınırlandırılmıştır. Buna göre, internet sitesinde genel kurul çağrı ilânının yer alması gerekliliği de, internet sitesi kurma zorunluluğu olan şirketler için söz konusu edilebilir. Çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Bu süre, SerPK. m.29/1'de halka açık anonim ortaklıklarda üç hafta olarak belirlenmiştir. TTK. m.414/2'de, çağrı konusunda SerPK. m.11, f. 6 hükmünün saklı olduğu belirtilmiş ise de, 2499 sayılı SerPK. yürürlükten kaldırılarak yerine 6362 sayılı SerPK. kabul edildiğinden bu atfı eski SerPK.'nın 11/6. hükmüne karşılık gelen 29 uncu madde olarak anlamak gerekir. Ancak yapılan bu atıf, TTK. 330 karşında gereksizdir.

46. Ünite 6, Sayfa 175, “Çağrısız Genel Kurul” başlığı altındaki 2. paragrafın ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

TTK. m.416'ya göre, davetsiz bir genel kurul, toplantı yetersayısı var olduğu sürece karar alabilir. Şu hâlde, çağrısız genel kurulun karar alabilmesi için gerekli toplantı yetersayısı (tüm payların temsili zorunluluğu), sadece toplantının açılışında değil, toplantı süresince de aranır.

47. Ünite 6, Sayfa 175, “Genel Kurul Toplantılarına Katılma Yetkisi, Hazır Bulunanlar Listesi ve Oy Hakkı” başlığı altındaki 1., 3. ve 5. paragraflar aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

TTK. 415/1'e göre, genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından düzenlenen “hazır bulunanlar listesi”nde adı bulunan pay sahipleri katılır. Hazır bulunanlar listesinde adı yer alan senetsiz (çıplak) payların, **ilmuhaberlerin**, nama yazılı pay senetlerinin (**karş. madde metninde nama yazılı pay denilmesi kanımızca hatalıdır**) sahipleri ve SerPK. m. 30/2 uyarınca kayden izlenen pay sahipleri, bizzat veya temsilci aracılığı ile genel kurul toplantısına katılabilirler. Gerçek kişiler kimlik, tüzel kişi temsilcileri vekaletname sunmak zorundadırlar (m. 415/2).

Genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahipliğini kanıtlayan belgelerin veya pay senetlerinin depo edilmesi şartına bağlanamaz (m. 415/4; SerPK. 30/1).

Yönetim kurulu, SerPK. 30/2 uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen paylar bakımından hazır bulunanlar listesini, Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlayacağı “*pay sahipleri çizelgesi*”ne göre düzenler (TTK. 417/1). Bu çizelgenin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından bir tebliğ ile düzenlenir (TTK. 417/5). Hazır bulunanlar listesindeki eksiklik ve hatalardan, YK.'nın ve kayden izlenen paylar nedeniyle ise Merkezi Kayıt Kuruluşunun sorumlu olması gerekir.

48. Ünite 6, Sayfa 176, 7. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

TTK. m.436'ya göre, pay sahipleri, kendileri ve belirli derecedeki yakınları ile ortaklık arasındaki işlere dair görüşmelerde oy kullanamayacakları gibi, pay sahibinin ve sayılan yakınlarının ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hakimiyetleri altındaki sermaye ortaklıkları ile anonim ortaklık arasındaki kişisel nitelikteki bir işe ve işleme ilişkin konularda da oy kullanamayacaklardır. SerPK. m.29/6' da, TTK. 436 ncı maddeye atıf yapmak suretiyle oydan yoksunluğu düzenlemiştir. Şirket yönetim kurulu üyeleri ile yönetimde görevli imza yetkilileri de, yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin kararlarda, kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamazlar.

49. Ünite 6, Sayfa 178, “Kurumsal Temsilci” başlığı altındaki 2. paragrafın son cümlesinden sonra aşağıdaki şekilde cümle eklenmiştir.

Yönetim kurulu, genel kurul toplantısına çağrı ilânının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacağı ve şirket internet sitesinde yer alacağı tarihten en az kırk beş gün önce, yapacağı bir ilân ve internet sitesine koyacağı yönlendirilmiş bir mesajla, pay sahiplerini, önerdikleri kurumsal temsilcilerin kimliklerini ve bunlara ulaşılacak adres ve elektronik posta adresi ile telefon numaralarını en fazla yedi gün içinde şirkete bildirmeye çağırır. Aynı çağrıda kurumsal temsilciliğe istekli olanların da şirkete başvurmaları istenir. Kurumsal temsilcilik, bir pay sahipliği girişimidir; meslek olarak ve **ivaz** karşılığı yürütülemez (TTK m.428/2-3). Organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilciye ilişkin 428. madde, SerPK. kapsamında uygulanmaz (SerPK. m.30/4, son cümle).

50. Ünite 6, Sayfa 181, “Yetersayıların Anasözleşme ile Değiştirilmesi” başlığı altına aşağıdaki şekilde 2. paragraf eklenmiştir.

Halka açık ortaklıkların genel kurul toplantılarında, ortaklık merkezinin yurt dışına taşınması ile bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar hariç olmak üzere, TTK. m.418 uygulanır (SerPK. m.29/3). Halka açık ortaklıklarda yeni pay alma haklarının kısıtlanmasına, kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu na yeni pay alma haklarını kısıtlama yetkisinin verilmesine, sermaye azaltımına ve 23 üncü maddenin birinci fıkrasına göre belirlenen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin kararların genel kurulca kabul edilebilmesi için, toplantı nisabı aranmaksızın, ortaklık genel kuruluna katılan oy hakkını haiz payların üçte ikisinin olumlu oy vermesi şartı aranır. Ancak, toplantıda sermayeyi temsil eden oy hakkını haiz payların en az yarısının hazır bulunması hâlinde, toplantıya katılan oy hakkını haiz payların çoğunluğu ile karar alınır (SerPK. m.29/6). Anasözleşme ile daha ağır nisaplar öngörülebilir.

51. Ünite 6, Sayfa 181, “Katılım ve Bakanlık Temsilcisi” başlığı altındaki 2. paragrafın sonuna aşağıdaki şekilde cümle eklenmiştir.

TTK m.407/3'de, m. 333 gereğince, kuruluşu ve anasözleşme değişiklikleri izne bağlanan şirketlerin genel kurul toplantılarında “Bakanlık Temsilcisi”nin yer alacağı, diğer anonim şirketler için hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin bulunacağı ile görevlendirme esasları, görev, yetki ve ücretlerinin Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlamıştır. Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik, 28 Kasım 2012 tarihli ve 28481 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

52. Ünite 6, Sayfa 182, “Toplantı Yönetimi” başlığı altındaki son paragrafa aşağıdaki şekilde cümle eklenmiştir.

Karar alınması için yapılacak oylama, kural olarak açık ve el kaldırma yoluyla yapılır. Ortakların talep etmesi durumunda oylamanın şekli, genel kurulca belirlenir (bkz. Bakanlık Temsilcisi Yön. 20).

53. Ünite 7, Sayfa 200, “Nakit/Ayın Karşılığı” başlığı altındaki paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Kural olarak, pay sahiplerinin anonim ortaklığa getirecekleri sermayenin nakit (para) olması zorunluluğu yoktur; para dışındaki değerlerin de sermaye konulması mümkündür (TTK. 128, 342; istisnai örnek olarak bkz. BanK. 7; SerPK. m.12 ve m.49/c).

54. Ünite 7, Sayfa 200, “Dikkat” metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Eski SerPK. m.14/A hükmüne göre oydan yoksun pay çıkarılması mümkün idi. Yeni SerPK’da ise, bu konuda bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

55. Ünite 7, Sayfa 201, 6. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ayrıca SerPK m. 18/6, kayıtlı sermaye sistemine geçmiş HAAO’larda, anasözleşmeye hüküm konulmak suretiyle, imtiyazlı paylar çıkarma ve mevcut imtiyazları kısıtlama yetkilerinin yönetim kuruluna tanınabilmesine de olanak vermektedir.

56. Ünite 7, Sayfa 207, ilk paragrafın son cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

TTK m. 481 uyarınca, pay bedelleri ortaklardan, yönetim kurulunca ve anasözleşmede aksine hüküm yoksa ilân yoluyla istenir. İlanda, borç miktarı ile ödeme tarihi ve ödeme yeri de açıkça gösterilmek gerekir. Bakiye sermayenin ödenmesinde ortaklar arasında haksız farklılıklar yaratılması, eşit işlem ilkesine aykırılık doğurur; sorumluluk davası (m. 553 vd.) ve butlanın tespiti (m. 391/I,a) veya kayıtlı sermaye sistemindeki HAAO’larda iptal davasına yol açabilir (SerPK m. 18/6).

57. Ünite 7, Sayfa 208’den Sayfa 209’a devam eden son paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Kar payına ilişkin temel düzenlemeler TTK’da yer almakla birlikte, SerPK.’da da halka kapalı anonim şirketler bakımından da uygulama alanı bulabilecek kar payı avansı kurumuna ilişkin düzenlemeler yer almaktadır (SerPK. m.20). TTK. m.509/3’de konuya ilişkin esasların Bakanlık tarafından çıkarılacak bir Tebliğ ile düzenleneceği ifade edilmiştir. Bakanlık “Kar Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliği” yayınlamıştır. (RG. 09.08.2012, S. 28379).

58. Ünite 7, Sayfa 209 4. paragraf “d)” maddesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

d) Kâr payının nakden ödenmesi gerekir. Anasözleşmede aksine hüküm yoksa, ortakların kâr payları, esas sermayeye mahsuben ortaklığa yaptıkları ödemelerle orantılı olarak hesap ve tespit edilir (m.508/1). Kâr payı talep hakkı, beş yıllık zamanaşımına tabidir (BK. m.147/4). TTK, kar payı avansının, Bakanlıkça bir tebliğ ile düzenlenmesini hükme bağlamış (TTK. m.509/3) ve bu yolu, halka kapalı şirketler için de açmıştır. Yukarıda da ifade edildiği üzere bu Tebliğ yayınlanmıştır. Şirketlerin kâr payı avansı dağıtabilmeleri için, şirket genel kurulunca kâr payı avansı dağıtılmasına ilişkin karar alınması ve kâr payı avansı dağıtılacak hesap döneminde hazırlanan üç, altı veya dokuz aylık ara dönem finansal tablolara göre kâr edilmiş olması gereklidir (Tebliğ m.5). Dağıtılacak kâr payı avansı; varsa geçmiş yıllar zararlarının tamamının, vergi, fon ve mali karşılıkların, kanunlara ve sözleşmeye göre ayrılması gereken yedek akçelerin, varsa imtiyazlı pay sahipleri, intifa senedi sahipleri ve kâra katılan diğer kimseler için ayrılacak tutarların, oluşan ara dönem kârından indirilmesi suretiyle hesaplanır. Ödenecek kâr payı avansı, bu şekilde hesaplanan tutarın yarısını geçemez (Tebliğ m.7).

59. Ünite 7, Sayfa 210 “2. Kâr Dağıtım Zorunluluğu Sorunu ve HAAO’larda Kâr Payı:” olarak başlayan paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Kâr Dağıtım Zorunluluğu Sorunu ve HAAO’larda Kâr Payı: Yukarıda da değindiğimiz üzere, yeni Kanunda, birinci kanunî yedek akçe dışında, “pay sahipleri için % 5 kâr payı ödendikten” sonra ikinci kanunî yedek akçe ayrılması düzenlenmiştir (m. 519/2,c). Buradan hareketle, asgari de olsa, bir dağıtım zorunluluğu getirildiği düşünülebilir.

Eski SerPK. m.15/1, pay senetleri halka arz yoluyla satılan anonim ortaklıkların anasözleşmelerinde birinci temettü oranının gösterilmesini zorunlu kılmaktaydı. Hüküm bu oranın Kurul’ca belirlenecek ve tebliğlerle ilan edilecek orandan aşağı olamayacağını, Kurulun, **temettü** dağıtım zorunluluğunu kaldırma veya erteleme yetkisine de sahip olduğunu düzenlemekteydi. Aynı maddenin ikinci fıkrası da kanun hükmüyle ayrılması gereken yedek akçeler ile anasözleşmede gösterilen birinci temettü ayrılmadıkça, başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceğini hükme bağlamıştı. Eski SerPK.’nın getirdiği bu düzenleme, ortaklık kaynaklarının yeterliliği koşuluyla pay sahiplerinin birinci temettü açısından mutlaka tatmin edilmesini sağlamayı amaçlamış ve pay sahiplerinin birinci temettü hakkına öncelik tanımıştı.

Yeni SerPK’da halka açık anonim ortaklıkların, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak dağıtacakları ifade edilmiştir. Kurul halka açık anonim ortaklıkların kâr dağıtım politikalarına ilişkin olarak, benzer nitelikteki ortaklıklar bazında farklı esaslar belirleyebilecektir (SerPK. m.19).

60. Ünite 7, Sayfa 211 3., 4., ve 5. paragraflar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

SerPK. kapsamındaki ortaklıklarda da yeni pay alma hakkı mevcut ve TTK hükümleri bu ortaklıklara da esas itibarıyla uygulanmakta ise de, istisna olarak SerPK., kayıtlı sermayeli ortaklıkların sermaye artırımlarında, yeni pay alma hakkını ortadan kaldırması veya kısıtlaması için, anasözleşme ile yönetim kuruluna yetki verilebilmesini düzenlemektedir (SerPK. m.18/5). Anasözleşmede bu yönde bir hüküm yoksa veya olmasına rağmen yönetim kurulu, bu yetkisini kullanmamışsa, ortaklar bu hakka sahip olacaktır. Yönetim kurulunun hakkı kısıtlaması veya kaldırması durumunda iptal davası açmak mümkündür (SerPK. m.18/6).

Yeni pay alma hakkı, dış kaynaklardan ve yeni pay oluşturulması yoluyla yapılan sermaye artırımlarında söz konusu olur. İç kaynaklardan artırımlar ile, dış kaynaklardan, fakat yeni pay oluşturmadan (mevcut payların itibari değerlerini yükselterek) yapılan artırımlarda gündeme gelmez.

Bu hak, bedelsiz bir hak değildir. Yeni pay alma hakkını kullanmak isteyen ortakların, öngörülen süre içerisinde talepte bulunması ve alacağı yeni payların bedelini ödemesi gerekir (m. 461, SerPK. m.18). Bu yönden de, iç kaynaklardan artırımlardaki bedelsiz pay alma hakkından (TTK. m.462/3) nitelik itibarıyla tamamen farklıdır.

61. Ünite 7, Sayfa 212 “Kişisel Haklar” başlığı altındaki 3. paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir ortak, ancak haklı nedenlerin varlığı halinde ve son önlem olarak genel kurul toplantılarından çıkarılabilir. Bu durum, nadir rastlanan bir istisna oluşturur. Bunun dışında tüm ortaklar anılan haktan yararlanır. Hatta, oydan yoksunluk hallerinde (bkz. TTK. m.436) dahi, yoksun kişi, yine toplantılara katılır, görüş belirtir; fakat oy kullanamaz.

62. Ünite 7, Sayfa 212 “Kişisel Haklar” başlığı altındaki 4. paragrafın son cümlesi aşağıdaki şekilde çıkarılmıştır.

Genel kurula katılma, görüş ve önerilerde bulunma hakkına bağlı hakların en önemlisi oy hakkıdır. TTK. m.434 uyarınca her pay, sahibine en az bir oy hakkı verir; anasözleşme ile oyda imtiyazlı paylar oluşturularak, bazı paylara, diğerlerinden daha fazla oy hakkı tanınabilir (TTK. m.478-479).

63. Ünite 7, Sayfa 213 2. paragrafın son cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Sermaye Piyasası Kanunu m. 22/5 yönetim ve denetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin olarak birikimli oya ilişkin düzenlemeleri yapma konusunda Sermaye Piyasası Kurulunu yetkilendirmiş, SPK da Seri: IV, No:29 Sayılı Tebliği ile “Birikimli Oy” kullanımına ilişkin esasları belirlemiştir. Yeni Kanunda, Bakanlığa, halka kapalı şirketlerde birikimli oyu, tebliğ ile düzenleme yetkisi tanınmıştır (TTK. m.434/4). Bakanlık “Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ”i yayınlamıştır (RG. 29.08.2012, S. 28396).

64. Ünite 7, Sayfa 217 “Anonim Ortaklıklarda Menkul Kıymetler” başlığı altındaki paragraflar aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Menkul kıymet kavramının tanımı, Eski SerPK. m.3/b’de yapılmıştı. Buna göre: “Menkul kıymetler, ortaklık veya alacaklılık sağlayan, belli bir meblağı temsil eden, yatırım aracı olarak kullanılan, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte, seri halinde çıkarılan, ibareleri aynı olan ve şartları Kurulca belirlenen kıymetli evraktır”. Menkul kıymetin tanımında şu unsurlar yer almaktaydı:

- Ortaklık veya alacaklılık sağlamak,
- Belirli bir meblağı temsil etmek,

- Yatırım aracı olarak kullanılmayı amaçlamak,
- Dönemsel gelir (faiz, kâr payı gibi) getirmeyi amaçlamak,
- **Misli** nitelikte ve seri halinde çıkarılmak.

Yeni SerPK. m.3/1/o'da menkul kıymetlerin, para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere, paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikalarını ve borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlerle dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikalarını ifade ettiği hükme bağlanmıştır. Görüldüğü üzere, yeni düzenlemede menkul kıymetin tanımı yapılmamış, yalnızca menkul kıymet sayılabilecekler belirlenmiş ve eski düzenlemeden farklı olarak bunların kıymetli evrak niteliği açıkça belirtilmemiştir. Ancak SerPK'da kabul edilen bu ifade değişikliği nedeniyle menkul kıymetlerin kıymetli evrak sayılmayacağına ilişkin bir tespit yapılmamalıdır. Kanımızca TTK m.645'deki şartları taşıyan bir menkul kıymet, kıymetli evrak olarak sayılacaktır. Yine kanun koyucu kambiyo senetlerinin menkul kıymet sayılmayacağını açıkça belirttiğine göre, diğer menkul kıymetler kıymetli evrak sayılabilecektir. Öğretide menkul kıymet kavramının nitelendirilmesi bakımından halen menkul kıymet tanımını veren Eski SerPK düzenlemesinin dikkate alınması gerektiği de ifade edilmektedir.

SerPK m.3/1/o'da sayılan menkul kıymet türleri sınırlı olarak gösterilmemiştir. Zira SPK'ya, sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ve araçlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemek ve bunları denetlemek yetkisi verilmiştir (SerPK m.128/1/e). Kanımızca Kurul bu kapsamda yeni menkul kıymet türleri oluşturabilecektir.

Aşağıda, AO tarafından çıkarılan menkul kıymetler arasında en yaygın ve önemlisi sayabileceğimiz pay senetleri yanında, ilmhaberler, tahviller ve intifa senetleri hakkında da genel bir bilgi sunmaya çalışacağız.

65. Ünite 7, Sayfa 218 “Pay (Hisse) Senetleri” başlığı altındaki 2. madde aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

2. Hakkın senetten önce var olup olmaması açısından yapılan, kurucu/açıklayıcı kıymetli evrak ayırımında açıklayıcı senet grubunda yer alır. Çünkü senet düzenlenmeden önce, kuruluşun veya sermaye artırımının tescili ile pay ve pay sahipliği geçerli olarak doğar (TTK. 486/1,4; karş. SerPK. m.12).

66. Ünite 7, Sayfa 219 ilk paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Paya ilişkin ilkeler konusunda açıkladığımız üzere, TTK, hamiline pay senedi bastırılmasını zorunlu kılmış, fakat nama yazılı senetler için, azınlığın talebi şartına bağlı bir zorunluluk öngörmüştür. SerPK. ise senet çıkarma zorunluluğu getirmiş (SerPK. m.12); ayrıca kaydi sistemi düzenlemiştir (SerPK. m.13).

67. Ünite 7, Sayfa 219 “Dikkat” metni aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Bu konudaki yasal düzenleme için SerPK. m.13, “Merkezi Kayıt Kuruluşunun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik” (RG. 21.6.2001) ve SPK S. IV, N. 28 Sayılı Tebliğ (RG. 22.12.2002) bakınız.

68. Ünite 7, Sayfa 219'dan Sayfa 220'ye devam eden paragrafın son cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Anılan mevzuat çerçevesinde kaydi sisteme bağlanmış pay sahipliği haklarının devrinde, alacağın devri hükümleri (TBK m. 183 vd) uygulanacak ve tarafların, yazılı bir devir sözleşmesi yapmaları gerekecektir (TBK m. 184). Daha sonra, merkezi kayıt kuruluşuna yapılacak başvuru ile, devralanın malik olarak kaydı sağlanacaktır. Ayrıca, SerPK m. 10/A, hem, nama ve hamiline yazılı hesaplar ayrımı yaptığı, hem de nama yazılı senetlerde pay defterine kayıt ile ilgili TTK hükümlerini değiştirmedikten devrin ortaklığa karşı ileri sürülmesi açısından, devralanın pay defterine kaydına da ihtiyaç vardır. SerPK 13, bu durumda pay defterine kayıt için tarafların başvurusunu dahi zorunlu görmemiş ve Merkezi Kayıt Kuruluşunun kayıtlarının esas alınmasını öngörmüştür.

69. Ünite 7, Sayfa 222 “Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri” başlığı altındaki ilk paragrafın 2. cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

TTK m. 490 hükmüne göre, nama yazılı senetler, anasözleşmede aksine hüküm bulunmadıkça devredilebilirler. TTK m.499/4'te de devrin ortaklığa karşı ancak pay defterine kayıt ile geçerli olacağı ve ortaklık sıfatının pay defterine göre belirleneceği düzenlenmiştir. Ortaklık devir keyfiyetini anasözleşmede gösterilen nedenlerle pay defterine kaydetmekten kaçınılabilir. Ancak bu kaçınmanın herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin yapılabilmesi artık mümkün değildir (TTK m. 493, 495).

70. Ünite 7, Sayfa 222 “Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri” başlığı altındaki 7. paragraftan itibaren aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Birincisi, TTK. m.493/1 uyarınca önemli sebeptir. Şirket, anasözleşmede açıkça öngörülmüş önemli bir sebebi ileri sürerek devri reddedebilir. TTK. m.493/2’de de, “Pay sahipleri çevresinin bileşimine ilişkin esas sözleşme hükümleri, şirketin işletme konusu veya işletmenin ekonomik bağımsızlığı yönünden onayın reddini haklı gösteriyorsa, önemli sebep oluşturur” denilmiştir. Hükmün sözüne bakılırsa, önemli sebep sayılacak hallerin sınırlı sayıda olmadığı, pay sahipleri çevresinin bileşimine dair anasözleşme hükümlerinin örnek olarak verildiği ve bu tür anasözleşme hükümlerinin, iki ek şarttan birisini daha karşılaması gerektiği izlenimi doğmaktadır. Oysa hükmün ifadesinin yanıltıcı veya başarısız olduğu, gerekçedeki açıklamanın da yanıltıcı olduğu belirtilerek, amacına ve kaynağına uygun yorumlandığında, anasözleşmede önemli sebep olarak, sadece, pay sahipleri çevresinin bileşimine dair hükümlerin gösterilebileceği veya sistemin temelinde bu bileşimin korunması amacının bulunduğu kabul edilmektedir. Bu durumda, pay sahipleri çevresinin bileşimine dair anasözleşme hükümleri de, ortaklığın işletme konusu veya işletmenin ekonomik bağımsızlığı yönünden onayın reddini haklı gösterdiği takdirde önemli sebep oluşturur.

Pay sahipleri çevresinin anasözleşmede belirlenmesi gerekir: Örneğin, şirketin pay sahipleri sadece bankalardan, mirarlardan, süt üreticilerinden, X ailesi mensuplarından, Y bölgesinde yerleşenlerden oluşabilir. Bu bileşimin korunmasının işletme konusu ile ilişkilendirilmesine örnek olarak, payların ancak belirli bir mesleğe mensup kişilere (mirarlara) devredilebileceğine ilişkin anasözleşme hükmü verilebilir. İşletmenin ekonomik bağımsızlığı ise, ortaklığı iç ve dış yabancılaşmadan korumak ve ortaklığın dışarıda bir gerçek veya tüzel kişinin fiili veya hukuki kontrolüne girmesini önlemek suretiyle sağlanabileceğinden, örneğin, rakip, rakibin eşi, çocukları, çalışanları gibi kişilere devrin reddedileceği anasözleşmede öngörülebilir.

Eski TTK.’dan farklı olarak, bağlam oluşturan önemli nedenin açık şekilde anasözleşmede düzenlenmiş olması gerekir. Ancak paylar; miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cefrî icra gereği iktisap edilmişlerse, ortaklık, payları edinen kişiye, sadece paylarını gerçek değeri ile devralmayı önerdiği takdirde onay vermeyi reddedebilir. Başka bir ifadeyle, payların irade dışı iktisabı halinde, anasözleşmede gösterilen önemli nedenlere dayanılarak, devir reddedilemez.

İkincisi, TTK. m.493/1 uyarınca, şirketin devredene, paylarını başvuru anındaki gerçek değerinden, kendisi veya diğer pay sahipleri ya da üçüncü bir kişi hesabına almayı önermesidir. Bu öneri için anasözleşmede hüküm bulunmasına gerek yoktur; bir kanuni önalım hakkı söz konusudur. Dolayısıyla pay sahibinin, payını üçüncü bir kişiye devretmek istemesi halinde, ortaklık uygun görmediği devir işlemine, devredilmek istenen payları kendi veya diğer pay sahipleri ya da üçüncü kişiler hesabına almayı önermek suretiyle onay vermekten kaçınabilir.

Öte yandan söz konusu hükümde, gerçek değer tanımlanmamış olup; devralan, payların gerçek değerinin belirlenmesini, giderleri ortaklığa ait olmak üzere, ortaklığın merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesi’nden talep edebilir (TTK. m.493/5). Doktrinde, bu imkandan ortaklığın da yararlanabileceği belirtilmektedir.

Mahkeme payların gerçek değerlerini belirlerken, karar tarihine en yakın tarihteki değerini esas alır. Devralan, gerçek değeri öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu fiyatı reddetmezse, şirketin devralma önerisini kabul etmiş sayılır (TTK. m.493/6).

Üçüncüsü, m.493/3 uyarınca, devralanın payları kendi adına ve hesabına aldığını açıkça beyan etmemesi halinde de, şirket devrin pay defterine kaydı talebini reddedebilir. Söz konusu düzenlemenin amacı, anasözleşmede yer alan bağlam hükümlerinin dolanılmasını önlemektir. Devralanın, payları kendi adına ve hesabına aldığı yönündeki beyanının yanlış olması, açıkça yaptırma bağlanmış olup, beyanın yanlış olduğunun belirlenmesi halinde, pay defterine yapılan kayıt silinebilir (TTK. m.500).

71. Ünite 7, Sayfa 231 “Kendimizi Sınayalım Yanıt Anahtarı” 10. sorunun cevabı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

10. d Yanıtınız yanlış ise “Pay Sahibinin Borç ve Yükümlülükleri” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

72. Ünite 8, Sayfa 233 “Senet” başlığı altındaki 2. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ayrıca, yeni gereksinimler ve Sermaye Piyasası Mevzuatındaki değişimler sonucu, eskiden kıymetli evraka konu olan bazı hakların artık senetsiz kullanılabilmesi ve devri amacıyla “Evraksız Kıymetli Evrak veya Kıymet Hakları” gibi yeni kavram ve kurumlar gündeme gelmiştir (bkz. menkul kıymetler için SerPK. m.3/1/o, menkul kıymetlerde kaydi sistem ve merkezi kayıt kuruluşu konusundaki SerPK. m.13 ve ilgili yönetmelik hükümleri).

73. Ünite 8, Sayfa 235 “Kıymetli Evrakın Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunu” başlığı altındaki paragrafın sonuna aşağıdaki şekilde cümle eklenmiştir.

Kıymetli evrak türlerinin sınırlı sayı ilkesine tabi olup olmadıkları doktrinde tartışmalıdır. Bir görüş, kıymetli evrak tiplerinin kanunda düzenlenmiş olduğunu ve bunların dışında yeni bir kıymetli evrak türünün yaratılamayacağını savunurken aksi görüş, kanundaki tiplerden olmayan fakat kıymetli evrakın genel tanımına giren bir senedin düzenlenebileceği yönündedir. Bu görüşün dayanaklarından birisi de, eTK döneminde, bankalarca çıkarılan ve kanunda düzenlenmemiş bulunan mevduat sertifikalarının Yargıtay’ın I I. HD. T. 16.3.1982, 5485/1092 sayılı kararında kıymetli evrak sayılmış olmasıdır. TTK. m.831/1’de “imza edenin, yer, zaman ve tutar bakımlarından belirli nakdi ödemelerde bulunmayı ve belirli miktarlarda misli şeyler teslim etmeyi borçlandığı senetler, açıkça emre yazılı oldukları takdirde ciro ile devredilebilirler” hükmü yer aldığından, emre yazılı senetler açısından sınırlı sayı ilkesi tartışmasının sona erdiği söylenebilir.

74. Ünite 8, Sayfa 236 “İçerdiği Hakkın Türü Açısından” başlığı altındaki paragrafın son cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

İçerdiği hakkın türü bakımından kıymetli evrakı üç gruba ayırabiliriz: Alacak Senetleri (bir alacak hakkını temsil eden, çek, bono, poliçe, tahvil, emre yazılı havale, emre yazılı ödeme vaadi gibi); ortaklık senetleri (bir şirkette ortaklık haklarını içeren, anonim şirket pay senetleri ve bunların yerine çıkarılan ilmühaberler gibi); eşya hukuku senetleri (bir eşya üzerindeki mülkiyet ya da rehin hakkını temsil eden, varant, makbuz senedi, konişmento, ipotekli borç senedi, irad senedi gibi).

75. Ünite 8, Sayfa 236 “Hakkın Senetten Önce Var Olup Olmaması Açısından” başlığı altındaki paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

İki gruba ayrılır. Açıklayıcı kıymetli evrakta, hak, senetten önce doğmuştur. Örneğin, bir AŞ’deki ortaklık hakkı, senet düzenlenmeden önce, şirketin kuruluşunun veya esas sermaye artırımının tescili ile doğar (TTK. 355, 455, 456, karş. SerPK. m.12/3). Daha sonra hakların (payların) senede bağlanması hâlinde pay senetleri açıklayıcı etki gösterir. Yaratıcı kıymetli evrakta ise hak, kıymetli evrakla beraber doğar. Kambiyo senetleri (çek, bono, poliçe) gibi.

76. Ünite 8, Sayfa 237 “Yatırım Amacı Taşıyıp Taşıyamama Açısından” başlığı altındaki paragraf 3. cümleden sonra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kıymetli evrak yatırım amacı taşıyabilir veya taşıyamaz. Bu ayrım, kıymetli evrak ile menkul kıymet kavramları arasındaki ilişkiyi de ortaya koymaktadır. Kıymetli evrakın önemli bir bölümü, yatırım amacına hizmet etmekte ve “Menkul Kıymet” kavramı ile ifade edilmektedir. SerPK’ya göre para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere, paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikaları; borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikaları menkul kıymettir (SerPK. m.3/1/o). Söz konusu düzenleme eski düzenlemeden farklı olarak menkul kıymetin tanımına ve unsurlarına yer vermeyip, yalnızca nelerin menkul kıymet niteliğini taşıyacağını belirtmiştir. Buna göre, hisse senetleri, ilmühaberler, tahviller, banka bonoları, banka garantili bonolar, varlığa dayalı menkul kıymetler bu kapsamdadır. Menkul kıymetlerle ilgili düzenlemeler Sermaye Piyasası Kanunu’nda ve bu kanun uyarınca kabul edilen mevzuatta yer almaktadır. Yönetmelikler ve özellikle tebliğler gibi.

77. Ünite 8, Sayfa 237 “Nama Yazılı Kıymetli Evrak” başlığı altındaki paragraf 5. satırdan itibaren aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir senedin nama yazılı kıymetli evrak olabilmesi için; belli bir kişi adına yazılmış olması (olumlu şart) ile senedin emre kaydını içermemesi ve kanunen emre yazılı senetlerden de sayılmaması (olumsuz şart) gerekir. Kanunen emre yazılı senetler, aksine bir kayıt olmadığı sürece kanunun emre yazılı saydığı senetlerdir (TTK m.654). Örneğin, bono, poliçe, çek ve TTK. m.490/2’de ciro ile devredileceği öngörülen anonim şirket pay senetleri böyledir. Nama yazılı senetlerin devri temlik beyanı ile zilyetliğin nakli yoluyla gerçekleştirilir. Devir beyanı, senet üzerine ya da ayrı bir kağıda yazılabilir (TTK. m.647/2) ve uygun düştüğü ölçüde, TBK. m.183 ve devamında düzenlenen alacağın temlik hükümleri uygulanır. Alacağın devrine ilişkin tüm hükümlerin nama yazılı senetlerin devrinde uygulanma olanağı yoktur. Örneğin TBK.m.186’nın nama yazılı kıymetli evrakın devrinde uygulanma olanağı yoktur. Zira, nama yazılı kıymetli evrak borçlusu, ödeme yaparken alacaklı sıfatının ispat edilmesini aramak zorundadır (TTK. m.655). Bu nedenle borçlunun durumu ağırlaşmıştır.

78. Ünite 8, Sayfa 242 “Zayi Olma Kavramı ve İptal Davasının Amacı” başlığı altındaki 2. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Önemle vurgulamak gerekir ki iptal kararı, hakkın içeriğinde bir değişiklik yaratmaz. Fakat hakkı senetten çözerek, senedi zayi eden kişiye, hakkını “asıl borçluya karşı” öne sürme olanağı verir, yoksa “başvuru borçlularına” da öne sürme olanağı vermez (TTK m.764/2). Kanun koyucu, nama ve hamiline yazılı senetlerin iptal prosedürünü ayrı (TTK. m.657 vd.), varant ve makbuz senedi dışındaki emre yazılı senetlerin iptal prosedürünü ise poliçenin iptaline ilişkin hükümlere atıf yaparak (TTK. m.831/2, TTK.m.757-765) ayrı düzenlemiştir. TTK. m.757-765 arasındaki düzeltilmeler devir biçimleri ne olursa olsun tüm poliçelere yapılan yollama gereği tüm bonolara (nama-emre) ve tüm çeklere (nama-emre-hamiline) uygulanır.

79. Ünite 8, Sayfa 249 “Bono” başlığından önce “Poliçede Zamanaşımı” başlıklı konu aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

Poliçede Zamanaşımı

TTK. m.749’da kimin kime başvurduğu esas alınarak üç tür zamanaşımı süresi düzenlenmiştir.

- Hamilin kabul eden muhataba karşı açacağı davalar vadeden itibaren 3 yıl,
- Hamilin cirantalar ile düzenleyene veya bunların avalistlerine karşı açacağı davalar süresinde çekilen protesto tarihinden, senette protestosuz kaydı varsa vadeden itibaren 1 yıl,
- Ödeyen cirantanın kendisinden önceki cirantalar ile düzenleyene karşı açacağı davalar, ödeme veya poliçenin dava yolu ile kendisine karşı ileri sürüldüğü (dava açıldığı) tarihten itibaren 6 ay geçmekle zamanaşımına uğrar.

80. Ünite 8, Sayfa 255 “Avalin Şekli ve Tarafları” başlığı altındaki paragrafın ilk cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Aval, bono (poliçe) veya alonj üzerine, “Aval içindir” ya da benzeri bir ibarenin yazılması ve aval veren kişi tarafından imzalanması suretiyle olur. Kimin lehine verildiğinin de aval şerhinde gösterilmesi gerekir; aksi takdirde düzenleyen lehine verilmiş sayılır. Muhatap ve düzenleyen dışında poliçenin ön yüzünde bir kişinin sadece imzası varsa kanun bunu da aval şerhi saymaktadır (m. 701/3).

81. Ünite 8, Sayfa 255 “Avalin Şekli ve Tarafları” başlığı altındaki 4. paragrafın 3. satırı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Genellikle üçüncü kişiler aval verir. Gerçi senette imzası olan birisinin de aval vermesine yasal bir engel yoktur (m. 700/2); ancak senette imzası bulunan birisinin (örneğin lehdar, düzenleyen, ciranta) aval vermesi çoğunlukla anlamsız ve yararsızdır. Ancak kısmen kabul eden muhatapın ya da sorumsuzluk şartı koyan cirantanın aval vermesi işe yarayabilir. Birden çok kişinin birlikte aval vermesi de mümkündür.

82. Ünite 8, Sayfa 255 “Avalin Hükümleri” başlığı altındaki paragrafın 3. cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Sorumluluğu açısından avalist, kimin lehine aval vermiş ise onunla aynı şart ve derecede olmak üzere sorumludur (m. 702, 724). Lehine aval verilen kişiye başvuru hakkı doğduğunda, onun lehine aval verene de başvuru hakkı doğar. Avalist, bono (poliçe) bedelinden dolayı diğer borçlularla birlikte müteselsilen sorumludur (m. 724). Dolayısıyla hamil, önce lehine aval verilen kişiye başvurmak zorunda kalmaksızın doğrudan aval verenden talepte bulunabilir.

83. Ünite 8, Sayfa 257 “Yeri” başlığı altındaki paragraf sonuna aşağıdaki şekilde cümle eklenmiştir.

Bono (poliçe) ödeme yerinde (m. 671/I,e) ibraz edilir. İbraz, borçlunun varsa ticaret yerinde, yoksa konutunda yapılır (m. 755). Ödeme yerinin mülki birim şeklinde senet üzerinde gösterilmesi zorunlu olmakla birlikte, borçlunun ticari veya konut adresinin açıkça yazılması şart olmadığından borçlunun ticaret yeri veya konutun bulunduğu yerin hamil tarafından TTK. m.755/2 uyarınca araştırılması gerekmektedir.

84. Ünite 8, Sayfa 258 “Hamile Karşı Sorumlu Olanlar ve Sorumluluğun Niteliği” başlığı altındaki 2. madde aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

2. Başvuru borçluları: Senette imzası olan diğer (kabul etmiş muhatap, varsa onun avalisti ile bunların yetkisiz temsilcileri dışındaki) kişiler olup düzenleyen, cirantalar ve avalistler buraya girer. Senet asıl borçluya ibraz edilip ödenmezse ya da ödeme tehlikeye düşerse, durumun kural olarak protesto çekilmek suretiyle tespiti üzerine, hamil, başvuru borçlularına başvurabilecektir. Hamilin başvurduğu bir kişi ödeme yaparsa, o da kendisinden önceki sorumlulara sıra gözetmeksizin başvurabilir (m. 726) ve bu şekilde yapılan başvurular düzenleyene kadar gelir.

85. Ünite 8, Sayfa 258 “Maddi Şartlar” başlığı altındaki 1. ve 2. maddeler aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

1. Senedin Ödenmemesi: Zamanında ve usulünce ibraz edilen senet, ödeme gününde asıl borçlu tarafından ödenmez ise, hamil başvuru borçlularına gitme hakkını kazanır (m.713/1).

2. Ödemenin Tehlikeye Düşmesi: Vadesi gelmiş olmamasına rağmen, senedin ödenmesi bazı hallerde tehlikeye düşebilir. Ödenme konusunda ciddi kuşklar yaratan bu haller gerçekleştiğinde, hamilin yine vadeyi beklemesine gerek yoktur. Düzenleyen iflas eder veya ödemelerini tatil eder ya da aleyhindeki **icta takibi semeresiz kalırsa**, hamil vadeden önce başvuru hakkını kullanabilir (m. 713/2,b). Söz konusu durumlarda, vadeden önce başvuru hakkını kullanan hamilin durumu gösteren protesto evrakını ya da aciz vesikasını (İİK. m.105,143) ya da sair diğer belgeleri talebine eklemesi gerekir. Bunun dışında vadeden önce başvuru hakkını doğuran diğer durumlar için bkz. TTK. 713/2,a ve 713/2,c.

86. Ünite 8, Sayfa 258 “Şekli Şart (Protesto Çekilmesi)” başlığı altındaki paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Protesto, poliçenin kabul edilmemesi (kabul etmeme protestosu ile ilgili olarak bkz. TTK. 714/2 ve TTK. 714/4) ile bono ve poliçenin asıl borçluları ya da avalistleri tarafından ödenmemesi durumunda bunların resmen tespit edilmesidir (m. 714/1). Bu tespit noter tarafından yapılır ve protesto evrakına kayıt edilir (m. 715 vd.). Kural olarak protestonun çekilmesi başvuru hakkının kullanılmasının temel şartıdır. Ancak istisnai hallerde, protesto çekilmeksizin başvuru hakkı kullanılabilir. Hamilin başvuru hakkını kullanabilmesi için protesto düzenlemesine gerek olmayan bu istisnai durumlar kanundan (TTK. m.714/6, 731) veya düzenleyenin ya da diğer sorumluların iradesinden (TTK. m.722) kaynaklanabilir.

87. Ünite 8, Sayfa 259 “Başvuru Hakkının Kullanış Yöntemi” başlığı altındaki paragrafın ilk cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Senet asıl borçluya ibraz edildikten ve protestodan muafiyet halleri mevcut değil ise protesto da çekildikten sonra başvuru hakkı kullanılır. Kime başvuruluyorsa sorumsuzluk şartı olup olmadığına da bakılmalıdır. Zira cirantalar ödemeden sorumsuz olacaklarını öngörebilirler (m. 679, 685).

88. Ünite 8, Sayfa 261 “Bonoda Zamanaşımı” başlığı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Bonoda Zamanaşımı Süreleri

89. Ünite 8, Sayfa 261 “Çek” başlığından önce “Zamanaşımının Kesilmesi” başlıklı konu aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

Zamanaşımının Kesilmesi

Poliçe hükümlerine atıfta bulunan TTK. m.778/1 dolayısıyla TTK. m.750’de sayılan nedenler burada da geçerlidir. Buna göre, dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi, alacağın iflas masasına bildirilmesi nedenleri ile zamanaşımı kesilir. Zamanaşımını kesen sebep kim hakkında gerçekleşmiş ise ancak ona karşı hüküm ifa eder. Zamanaşımı kesilince süresi aynı olan yeni bir zamanaşımı süresi başlar (TTK. m.751/1; TTK. m.778/1-h).

90. Ünite 8, Sayfa 274 “Yararlanılan Kaynaklar” başlığı altındaki son kaynakta tarih değişikliği aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Ülgen, H./Helvacı, M./Kendigelen, A./Kaya, A. (2013), **Kıymetli Evrak Hukuku, Ders Kitabı**, İstanbul: Vedat Kitapçılık.